

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.2.9.2016.AK

Warszawa, 25 maja 2016 r.

**Pani
Dorota Janzer-Dąbrowska
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Dębie Wielkim**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 17-20 maja 2016 r. kontrolę problemową w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim.

Przedmiotem kontroli było sprawdzenie sposobu organizacji i realizacji wieloletniego programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na podstawie Uchwały Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 (M.P. z 2015 r., poz. 821), a w szczególności:

- organizacji zadania na terenie gminy,
- przyznawania świadczeń,
- wydatkowania i rozliczania środków przekazanych na dożywianie, dowóz, i oraz ich prawidłowe wykorzystanie zgodnie z przeznaczeniem.

Kontrola obejmowała realizację zadania w okresie od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole z kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 20 maja 2016 roku, przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

W wyniku kontroli ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej został utworzony na podstawie Uchwały Nr XXII/20/2004 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 30 czerwca 2004 r. w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim.

W kontrolowanym okresie Ośrodek działał w oparciu o statut wprowadzony Uchwałą nr GOPS.XL.0007.300.2013 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 30 grudnia 2013 r., zmieniony Uchwałą Nr ZO.XIV.0007.136.2016 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 25 lutego 2016 r. oraz Regulamin wprowadzony Zarządzeniem Nr ZO 021-8/15 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim z dnia 30 grudnia 2015 r.

W kontrolowanym okresie w ośrodku zatrudnionych było w przeliczeniu na pełne etaty 5 pracowników socjalnych. Liczba mieszkańców Gminy Dębe Wielkie na dzień 17.05.2016 roku wynosiła 9788. W związku z powyższym na jednego pracownika socjalnego przypada 1950 mieszkańców i ok. 62 środowisk objętych pracą socjalną, co jest zgodne z przepisem art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. jeden pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną w proporcji 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Pracownicy socjalni posiadają wykształcenie zgodne z art. 116 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Kierownik kontrolowanej jednostki działa na podstawie upoważnienia Nr SG 0113-7/04 Wójta Gminy z dnia 04.05.2004 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim prowadzi czynności kancelaryjne na podstawie instrukcji kancelaryjnej przyjętej Zarządzeniem nr 5 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim z dnia 18.04.2016 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz Instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania składnicy akt w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim. Instrukcja została uzgodniona i zatwierdzona przez Archiwum Państwowe w Siedlcach pismem ON.420.54.2016.

Gmina Dębe Wielkie podjęła następujące akty prawa miejscowego:

- Uchwałą Nr GOPS XLVIII.0007.371.2014 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 4 września 2014 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020;

W uchwale zawarto zapis z którego wynika, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku odpowiednio dyrektor szkoły

lub przedszkola informuje OPS o potrzebie udzielenia takiej pomocy, a przyznanie jej odbywa się bez przyznania decyzji administracyjnej. Liczba dzieci i uczniów którym ma być udzielona pomoc w ww. sposób nie może przekroczyć 20% liczby uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym.

- Uchwałę Nr GOPS.XLI.0007.306.2014 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020 w formie pieniężnej.

Uchwałą powołując się na art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, podwyższono do 150% kryterium dochodowego dla celów przyznawania pomocy pieniężnej na zakup posiłku.

- Uchwałę Nr GOPS XLVI.0007.355.2014 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 25 czerwca 2014 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020. Uchwałą powołując się na art. 96 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, odstępuje się od żądania zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych jeżeli dochód osoby lub rodziny nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego.

W roku 2015 Gminie Dębe Wielkie przyznano dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 54.000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom wskazanym w części V.1 załącznika do Uchwały nr 221 Rady Ministrów i spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto dotacja celowa może być przeznaczona na dofinansowanie wsparcia dzieciom uczniom, którzy nie muszą spełniać warunków otrzymania pomocy wskazanych w ustawie o pomocy społecznej w proporcji do 20% ilości wszystkich dzieci i uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w

poprzednim miesiącu kalendarzowym, które w szczególnie uzasadnionych przypadkach wyrażą chęć zjedzenia posiłku.

W § 2 ww. umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

W *Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-XII 2015 roku*, Gmina Dębe Wielkie przedstawiła koszt Programu ogółem w wysokości 101 644 zł, z czego kwota 47 644 zł to środki własne gminy. Pomocą objęto ogółem 228 osób. Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Dębe Wielkie funkcjonowało 5 placówek oświatowych prowadzących dożywianie, z tego 4 szkoły i 1 przedszkole.

Umową nr WPS.I.946.1.88.2016 zawartą w dniu 8 marca 2016 roku, przyznano Gminie dotację celową ze środków budżetu państwa w kwocie 45 000 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie wsparcia osobom wskazanym w części V.1 załącznika do Uchwały nr 221 Rady Ministrów i spełniającym warunki otrzymania pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Pomoc dla odbiorców może być przyznana w formie:

- posiłku i świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej;

- świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, jeżeli dochód na osobę nie przekracza wysokości 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Ponadto dotacja celowa może być przeznaczona na dofinansowanie wsparcia dzieciom uczniom, którzy nie muszą spełniać warunków otrzymania pomocy wskazanych w ustawie o pomocy społecznej w proporcji do 20% ilości wszystkich dzieci i uczniów dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, które w szczególnie uzasadnionych przypadkach wyrażą chęć zjedzenia posiłku.

W § 2 ww. umowy ustalono, że Gmina będzie wydatkowała na realizację Programu środki własne w kwocie nie mniejszej niż 40% kosztu realizacji zadania ogółem.

W *Sprawozdaniu z realizacji Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I-III 2016 roku*, Gmina Dębe Wielkie przedstawiła koszt Programu ogółem w wysokości 21 724 zł, z czego kwota 21 724 zł to środki własne gminy. Pomocą objęto ogółem 167 osób.

Zgodnie z danymi zawartymi w ww. sprawozdaniu na terenie Gminy Dębe Wielkie funkcjonowało 5 placówek oświatowych prowadzących dożywianie, z tego 4 szkoły i 1 przedszkole.

Na terenie gminy Dębe Wielkie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przy pomocy placówek oświatowych z terenu gminy, jak również z innych gmin. Z placówkami oświatowymi ośrodek zawierał pisemne umowy dot. współpracy w ramach realizacji zadania.

Ośrodek pomocy społecznej nie był organizatorem postępowania przetargowego mającego na celu wyłonienie firmy cateringowej która będzie dostarczała posiłki do placówek oświatowych. Postępowanie przetargowe przeprowadził Urząd Gminy Dębe Wielkie. Po wyłonieniu najlepszej oferty Gmina Dębe Wielkie podpisała umowę z dostawcą posiłków Zajazd „Pod Dębem” Ewa Szulim. W § 5 niniejszej umowy znajduje się zapis, że wykonawca będzie obciążał za dostarczone posiłki fakturą GOPS w Dębem Wielkim oraz Samorządowy Zespół Administracyjny Szkół zgodnie z zestawieniem sporządzonym przez dyrektorów tych placówek oświatowych.

Zespół kontrolny dokonał analizy dokumentów księgowych potwierdzających dokonywanie płatności za realizację Programu w miesiącach: kwiecień i październik 2015 r. oraz marzec 2016 r.

Ośrodek realizując Program dokonywał płatności za posiłki po ich faktycznym spożyciu przez dzieci, którym przyznano decyzją świadczenia, co jest zgodne z art. 20 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (jednostka sektora finansów publicznych musi prowadzić rachunkowość w oparciu o dowody księgowe stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej, tj. dowody potwierdzające faktycznie spożyty posiłek) oraz z zawartą przez ośrodek umową. W jednym przypadku, szkoła z poza terenu Gminy nie wyraziła zgody na podpisanie zaproponowanej przez GOPS umowy, aby posiłki były opłacane po ich faktycznym spożyciu, lecz w pełnej wysokości z góry za uczniów, którzy dopiero będą korzystali z posiłków w danym miesiącu. Ośrodek kierując się dobrem dzieci podpisał z ww. szkołą umowę, która nie jest w pełni zgodna z przepisami w zakresie rachunkowości i finansów publicznych.

Podczas kontroli stwierdzono, że wystawione dokumenty zostały opisane zgodnie z wymogami określonymi w art. 21 ustawy o rachunkowości. Wszystkie dokumenty księgowe były poukładane chronologicznie, podpisane przez główną księgową i kierownika z zatwierdzeniem do wypłaty.

W dni wolne od nauki (wakacje, ferie, przerwy świąteczne) GOPS nie prowadził dożywiania z Programu w formie posiłków dla uczniów. W tym okresie GOPS przyznawał zasiłki celowe. Ponadto dzieci korzystające z półkolonii oraz programów profilaktycznych korzystały z dożywiania ze środków przeznaczonych na rozwiązywanie problemów alkoholowych. Dodatkowo Gmina Dębe Wielkie organizowała w czasie wakacji bezpłatne kolonie dla dzieci z rodzin najbardziej potrzebujących na których zapewnione było całodzienne żywienie.

W kontrolowanym okresie GOPS nie finansował dożywiania w formie posiłku bez przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej.

Osoby dorosłe, otrzymują zasiłki celowe na zakup żywności. Ponadto dla jednej dorosłej osoby ośrodek finansował posiłek.

Podczas kontroli sprawdzono 17 losowo wybranych akt rodzin otrzymujących w kontrolowanym okresie pomoc w ramach realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w tym 43 postępowań administracyjnych zakończonych 43 decyzjami administracyjnymi. Doboru akt dokonano na podstawie Rejestru osób, które korzystały z pomocy w ramach Programu w 2015 r. oraz 2016 r.

Pomoc w ramach Programu była udzielana na wniosek osoby zainteresowanej zgodnie z art. 61 § 1 Kpa, na dokumentach była data wpływu do ośrodka.

Ustalanie uprawnień do udzielania pomocy odbywało się na podstawie wywiadów środowiskowych. Ustalanie uprawnień do udzielenia pomocy odbywa się na podstawie wywiadów środowiskowych. W 2 przypadkach po wydaniu decyzji na inną pomoc do przeprowadzonego na tą okoliczność wywiadu doplanowano pomoc w związku z przyjęciem kolejnego wniosku od klienta. Postępowania te rozpoczęte zostały w 2014 r. a wydanie decyzji nastąpiło w 2015 r. Taki sposób prowadzenia postępowania administracyjnego o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej narusza art. 106 ust. 4 i art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Kierownik ośrodka oświadczyła, że w okresie od 2015 r. pracownicy socjalni do każdego postępowania administracyjnego przeprowadzają wywiad środowiskowy i załączają niezbędną dokumentację. Zespół kontrolujący wśród sprawdzonych postępowań rozpoczętych od roku 2015 nie stwierdził takiej nieprawidłowości. W skontrolowanych drukach wywiadów prowadzona praca socjalna odnotowana była w sposób oddający podejmowane działania.

Plan pomocy w wywiadach znajdujących się w aktach osobowych zatwierdzał kierownik ośrodka.

We wszystkich skontrolowanych decyzjach w podstawie prawnej przywołano upoważnienia osoby uprawnionej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Wszystkie skontrolowane decyzje administracyjne zawierały następujące elementy, wskazane w art. 107 § 1 i § 3 Kpa, w tym: prawidłowo oznaczony organ administracji publicznej wydający decyzję, rozstrzygnięcie, pouczenie. Ośrodek odstępował od uzasadnienia zawierając w treści decyzji art. 107 § 4 Kpa. W podstawie prawnej każdej skontrolowanej decyzji powoływano się na:

- Uchwałę Nr GOPS XLVI.0007.355.2014 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 25 czerwca 2014 r. – dla przyznania pomocy w formie posiłku;

- Uchwałę Nr GOPS.XLI.0007.306.2014 Rady Gminy Dębe Wielkie z dnia 14 stycznia 2014 r. – dla przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na żywność; co jest równoznaczne z tym, że przyznana pomoc była udzielona z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

We wszystkich skontrolowanych decyzjach znajdował się treść zapisu art.109 ustawy o pomocy społecznej.

Wszystkie skontrolowane decyzje zostały doręczone zgodnie z art. 39 i 46 § 1 K.p.a.

W okresie objętym kontrolą za nieprawidłowe uznano:

1. W 10 drukach wywiadów na 39 skontrolowanych praca socjalna nie została odnotowana.
2. W 2 przypadkach decyzje wydawano z przekroczeniem terminów wskazanych w przepisie art. 35 K.p.a.
3. Ośrodek przyznając świadczenie w formie posiłku w 2 przypadkach przyznał je przed datą wydania decyzji administracyjnej, co narusza art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W celu usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości zwracam się do Pani Kierownik o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. W drukach wywiadów odnotowywać pracę socjalną w sposób oddający obraz podejmowanych działań z uwzględnieniem ich dynamiki we wzmacnianiu i odzyskiwaniu zdolności klienta do funkcjonowania w społeczeństwie zgodnie z przepisem art. 6 pkt 12 i art. 119 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej.
2. Wydając decyzję w sprawach o przyznania świadczeń z pomocy społecznej stosować przepisy art. 35 §1, §2 i §3 K.p.a poprzez stosowanie odpowiednich terminów.
3. Pomocy w formie dożywiania udzielać zgodnie z przepisem art. 106 ust. 1 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej tj. po wydaniu decyzji administracyjnej.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ust.2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) **jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.**

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia zastrzeżeń przez Wojewodę Mazowieckiego należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6000 zł.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Wiesława Kacperk-Biegańska

Dyrektor

Wydziału Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Pan Krzysztof Kalinowski Wójt Gminy Dębe Wielkie